

נקודת אור בפרשה – גנות הגאווה – פרשת תצוה

נאמר בפסוק: "ועשית מצנפת שש ואבנט תעשה מעשה ר' קם". ובתרגום יונתן בן עוזיאל כתוב, שהמצנפת באה "לכפר על מגביהי מחשבתם", דהיינו, בעלי גאווה.

ומדוע החמירו חז"ל עד כדי כך במידה זו? – כתב בספר 'אורחות צדיקים' (שער הגאווה): "כי היא פתח לרעות רבות, ולא ראינו כזאת לרעה בכל המידות".

נבאר במשל: אדם של"ע חולה במחלה קשה, ברור שיש לטפל קודם כל במחלתו זו, ואחר כך לטפל בבעיות הרפואיות הקטנות שלו. כי אם יטפלו קודם בבעיות הקטנות, לא יעזרו לו בכלום, מכיון שאת מחלתו הקשה עדיין לא פתרו, והיא תחזיר לגופו שוב את כל הבעיות הרפואיות הקטנות.

כך אדם שנגוע במידה הגאווה, כל זמן שלא טיפל הוא במידה זו, לא יעזור לו אם יעבוד על מידות רעות אחרות, מכיון שמידת הגאווה היא 'פתח לרעות', ומחמתה יסבול האדם שוב מכל אותם מידות מגונות אחרות שעבד עליהם לתקנם, ולכן, חובה לעקור קודם כל את מידת הגאווה לפני כל מידה רעה אחרת.

כל כך חמורה היא מידה זו, עד שנאמר בפסוק (משלי טו, ה): "תועבת ה' כל גבה לב". וב'שערי תשובה' לרבינו יונה (השער הראשון, אות כז) **כתב:** "בעל הגאווה נמסר ביד יצרו [הרע], כי אין עזר ה' עמו אחרי אשר הוא תועבת ה'". **כלומר,** מכיון שה' מתעב את בעל הגאווה ומתרחק ממנו, לכן גם אין לאדם זה סייעתא דשמיא במלחמתו עם היצר הרע והא נמסר בידו, מחמת שה' עזב אותו [**וזה הסבר נוסף** למה מידת הגאווה היא פתח לכל המידות הרעות; מכיון שמי שהוא בעל גאווה – ה' עזב אותו, ומי שה' עזב אותו – מגיע לשפל המדרגה התחתונה ביותר!].

סיפור נאה מספרים על אדם שבא לרב וביקש ממנו עצה כיצד להתגבר על מידת הגאווה הרודפת אותו לכל מקום. אמר לו הרב: "כרגע אני טרוד מאד, הכנס לבית המדרש והמתן לי ליד הבימה עד שאתפנה אליך". **בינתיים נכנס אל הרב** יהודי וביקש עצה כנגד 'מס הכנסה' שפשטו על העסק שלו ודורשים ממנו סכומים שאין לו, ומה עליו לעשות?! אמר לו הרב: "לך לבית המדרש, ליד הבימה נמצא אדם שאמרתי לו להמתין, בקש ממנו עצה".

נגש היהודי לאדם שעל יד הבימה והחל לספר לו על צרותיו עם 'מס הכנסה'. עצר אותו ה'ממתין' ואמר לו: "טעית, ידידי, אני לא הרב". אמר לו היהודי: "אבל הרב אמר לי שאגש אליך ואתה תתן לי עצה ותפתור את בעיותיי". **חזרו שניהם אל הרב.** "למה הרב שלח אותנו אליי", שאל ה'ממתין'. "וכי יש לי 'ראש' בשביל עצות כנגד 'מס הכנסה'?! אמר לו הרב: "אתה לא יכול לעזור לזו?! טוב, חזור והמתן לי ליד הבימה".

לאחר מכן נכנס אל הרב יהודי שעומד להשיא את שתי בנותיו וכסף אין לו. אמר לו הרב: "לך לבית המדרש, ליד הבימה נמצא אדם שאמרתי לו להמתין, בקש ממנו עצה". **נגש אבי הבנות אל היהודי** ה'ממתין', והחל לפרט את סכומי הכסף שלהם הוא זקוק לצורך חתונות בנותיו. עצר אותו ה'ממתין' ואמר לו: "טעית, ידידי, אני לא הרב". **ושוב חזרו שניהם אל הרב.** אמר לו הרב: "אתה לא יכול לעזור לזו?! טוב, חזור והמתן לי ליד הבימה".

בינתיים נכנס אל הרב יהודי עם ריאה של בהמה שיש עליה שאלה אם היא כשרה או טריפה, ורצה שהרב יפסוק לו. **שלח אותו הרב אל מידענו ה'ממתין'.** כשניגש היהודי עם הריאה לאותו אדם, תמה ה'ממתין' ואמר: "מאיפה אדע לפסוק לך, וכי אני בקיא בהלכות טריפות שבחלק 'יורה דעה' שבשולחן ערוך"? **ושוב הלכו שניהם אל הרב.** ושוב אמר לו הרב שאם אינו יכול לעזור לו - שימשיך להמתין לו ליד הבימה עד שיתפנה אליו.

בפעם הרביעית נכנס אל הרב עגלון וסיפר, שעגלתו נתקעה בבוץ והוא נזקק לכמה אנשים מבית המדרש שיעזרו לו לחלצה. "אין בעיה", אמר לו הרב, "ליד הבימה עומד יהודי, גש אליו והוא יעזור לך". **שוב השתומם מידענו** על שהרב מפנה אליו אנשים לפתור את בעיותיהם, נגש אל הרב ושאלו: "מה הרב רוצה ממני???"

אמר לו הרב: "שכל כנגד 'מס הכנסה' אין לך, כסף ליהודי שמחתן את בנותיו אין לך, הלכה פסוקה בריאת בהמה אתה לא יודע, כח לחלץ עגלה שתקועה בבוץ גם אין לך, אז תגיד לי, על מה יש לך להתגאות???"

יהי רצון שנוכה לברוח ממידת הגאווה כמו שבורחים מאש, ולהידבק כל ימי חיינו במידה הנפלאה – מידת הענוה,
'שהיא מידה טובה מכל המידות הטובות' (מתוך אגרת הרמב"ן), **אמן!**